

▲ Teknisen työn opettaja Hannu Hämäläinen (vas.) luokassa oppilaat pääsevät toteuttamaan visioitaan nykyaikaisin työvälinein, kuten CNC-koneella ja 3D-tulostimella. Näin hyvä työvälineiden taso on vielä luokissa harvinaista.

▲ Espoolainen Wooden Oy:n toiminta muuttui jälkeen yritys on valmistanut puusta tuotteita

ASKEL teollisuutta EDELLÄ

Puuseppä ja Wooden Oy:n yrittäjä Ola Kukkasniemi toivoo, että tulevaisuudessa ammattikouluissa koulutetaan rohkeita ja uudistumishaluisia puutuotealan ammattilaisia, jotka hallitsevat uusimmat työlaitteet ja -tavat.

Puuseppän ammattikoulutusta mainostetaan käsisahoin ja taltoin. Ei näin, ei enää vuonna 2023, ajattelee puuseppä ja Wooden Oy:n yrittäjä **Ola Kukkasniemi** – ja moni muu. – Näen Suomen ammattikoulutustilanteen vähän toivottomana tällä hetkellä. Sieltä ei oikein saada oikeanlaisia työntekijöitä yrityksiin, hän miettii.

Oikeanlaisilla Kukkasniemi tarkoittaa osaajia, jotka toisivat tullessaan yritykseen tuulahduksen tulevaisuutta, eikä historiaa. – He tulisivat tänne ja kysyisivät, että hei, missä teidän robotit ovat, ja omalla innokkuudellaan ja osaamisellaan alkaisivat ruokkia yrityksen sisäistä muutosta. Ammattikoulun pitäisi olla se paikka, jossa oltaisiin pieni askel teollisuutta edellä.

Kukkasniemen mielestä jotain on pielessä, kun verotuloilla tuotettava koulutus painottuu käsillä tekemiseen, eikä tuota riit-

tävästi tekijöitä teollisuudelle. Artesaanien rinnalle kaivataan uusia ammattilaisia, joiden osaaminen ja asenne sopii automaation ja käsityön yhdistämiseen.

Kun puhutaan alan koulutuksesta, katse on syytä kohdistaa myös peruskouluun, jossa joko sytytetään tai sammutetaan nuoren kipinä teknistä työtä kohtaan. Kukkasniemi kehuu Helsingin normaalilyseossa alaja yläkoululaisille teknistä työtä opettavaa **Hannu Hämäläistä**, sillä hänen luokkassaan lapset ja nuoret pääsevät kokeilemaan nykyaikaisia työskentelytapoja. Hämäläinen on saanut neuvoteltua luokkaansa niin CNC-jyrsimen, laserleikkurin kuin 3D-tulostimenkin.

Hämäläinen on kuitenkin harmissaan nykyisestä käsityön tuntijaosta. Aikaisemmin esimerkiksi 7.-luokkalisella oli käsityötä kolme vuosiviikkotuntia, jotka kaikki sai olla teknistä käsityötä. Nykyään 7.-luokkalisella on käsityötä kaksi vuosiviikkotuntia, ja tunnit jaetaan puoliksi tekstiilityön ja teknisen työn työtapojen kanssa. – 67 prosenttia opetussisällöstä sai heittää roskiin, Hämäläinen laskee.

KUKKASNIEMEN MISSIONA on muuttaa ja kehittää alan koulutusta. Hänen ei tarvitse tehdä sitä yksin. Kukkasniemi pääsi mukaan viime syksynä alkaneeseen nelivuotiseen Mosaic-hankkeeseen, jonka tavoitteena on uudistaa koko käsi- ja taideteollisuuden alan koulutus. Tuoda se tähän päivään.

EU-hankkeessa on mukana kuudesta Euroopan maasta sekä Kanadasta yksi ammattikoulu, ammattikorkeakoulu ja yritys. Wooden edustaa suomalaisyrityksiä. Hankkeen kokonaisbudjetti on neljä miljoonaa euroa, ja keskiössä on huonekaluteollisuus.

Hankkeessa kartoitetaan parhaillaan sitä, mitä alan yritykset toivovat alan koulutukselta. Vastausten pohjalta tehdään työpajoja, joiden avulla alan oppilaitokset voivat modernisoida opetustaan.

Jo ensimmäinen tapaaminen koko työryhmän kanssa oli antoisa. – Kuulimme, että Ranskassa käsi- ja taideteolliseksi luokiteltu yritys saa työllistää enintään 10 henkilöä. Miksi halutaan väkisin supistaa, pienentää tai vanhentaa, kun on kaikki mahdollisuudet kehittää alaa ja viedä sitä eteenpäin, Kukkasniemi kysyy.

ROMANTISOINNIN RINNALLE tarvitaan robotisointia, jotta suomalaisyritysten liikevaihdot ja Suomen vienti saadaan nousuun, Kukkasniemi toteaa. – Suomella on kaikki mahdollisuudet onnistua esimerkiksi design-huonekalujen tuotantojen monikerätaistamisessa. Skandinaavisuutta, meidän koko elämäntapaamme ja luontoa ihannoitetaan ulkomailla. Artekin tuotantotehdas on tästä hyvä esimerkki. Tuotanto oli vanhanai-kaista, lähes tiensä päässä, kunnes ulkomalaiset ostivat sen, laittoivat siihen pääomaa, ja taas on vientiä.

vuonna 2010 merkittävästi, kun yritykseen ostettiin ensimmäinen CNC-kone. Sen enemmän, tarkemmin ja itsenäisesti.

▲ Puualan ammatillisen koulutuksen täytyä muuttua tai me putoamme pois Euroopan teollistumisen kelkasta, sanoo yrittäjä ja puuseppänä 30 vuotta työskennellyt Ola Kukkasniemi.

Puusepän alaan liittyy vahvasti romanttinen ajatus, jossa puuseppä valmistaa yhtä, uniikkia tuotetta kuukausikaupalla – tietämättä edes, saako sitä myytyä. – Minkä lisäarvon käsityö tuo tuotteeseen, jos tuote pystytään robotin avulla tekemään tarkemmin ja nopeammin, ja niitä voidaan valmistaa samalla kerralla enemmän? Kukkasniemi kysyy.

Älkää ymmärtäkö väärin. Kukkasniemi rakastaa puun tuntua ja tuoksua nykyään ihan yhtä paljon kuin alle 10-vuotiaana, jolloin hän käytti kaikki viikkorahansa työkalujen ostamiseen ja nikkaroi kaarnaveneitä isoisänsä verstaassa. – Maailma menee eteenpäin ja meidän pitää löytää uusia tapoja tehdä. Vaihtoehdot ovat jäädä tähän ja taantua tai mennä eteenpäin ja kehittyä.

Kukkasniemelle ja hänen yritykselleen vuosi 2010 oli käännteentekevä. Vuonna 1994 perustettu yritys oli kasvanut vuosi vuodelta, mutta 2000-luvun jälkipuolisko toi mukanaan haasteita. Kukkasniemi piti kolmen kuukauden loman, pyöräili Helsingistä Roomaan ja ymmärsi, ettei paluuta vanhaan tekemiseen enää ollut. Suomalainen käsityö oli liian kallista Aasian halpatuotantoon verrattuna ja osaavia työntekijöitä oli vaikea löytää.

Wooden digitalisoi tuotannon. Puusepistä tuli koodareita, joiden käsiä tarvittiin edelleen siihen, mikä oli tärkeintä: puun olemuksen ymmärtämiseen ja prosessien hallintaan suunnittelusta toimitukseen. Uusiin työstökoneiden ansiosta tylsimät, pölyisimmät, onnettomuusherkeimmät ja raskaimmat työt siirtyivät ihmisiltä koneille.

– Ensimmäinen CNC-kone vuonna 2010 mullisti meidän tekemisemme täysin. Siitä tuli ihan uusi kipinä, kun pystyimme yhtäkkiä teettämään tuotteita enemmän, tarkemmin ja itsenäisesti, Kukkasniemi kertoo.

Nyt espoolaisessa hallissa seisoo jo kaksi 5-akselista Homagin CNC-konetta ja tammikuussa on tehtaalla aloitettu Universal Robotin Cobotin testaus. Robotin päämenoksi on suunniteltu tylsimät ja työläimmät viimeistelyhommat kuten pien-tuotteiden hiominen. – Työntekijä lataa iltapäivällä ennen kotiin lähtöään robotille sata peilikehystä ja aamulla kun tulemme töihin, kehykset on hiottu. Tämä on huonekaluteollisuudessa todellisuutta jo tänään ja on ollut metalliteollisuudessa sitä kymmeniä vuosia. Robotin ansiosta pystymme kasvattamaan tuotantomääriämme, parantamaan työturvallisuuttamme, vähentämään pölyhaittoja ja hyödyntämään edullista yöenergiaa, Kukkasniemi summaa.

Hän uskoo, että tulevaisuudessa ihmiset suunnittelevat ja automaattiset laitteet hoitavat tuotannon. – Tuotantoa kotiutetaan tällä hetkellä halpamaista Eurooppaan, vastuullisuudenkin takia. Älykkään automaation avulla pystymme pitämään tuotannon Suomessa ja voimme maksaa työntekijöille hyvää palkkaa.

Wooden Oy työllistää yrittäjän lisäksi yhdeksän puuseppätyön ammattilaista. Yhtiön liikevaihto oli viime vuonna 0,9 miljoonaa euroa. Woodenin tuotteita myydään eri puolille maailmaa esimerkiksi Finnish Design Shopissa. ■

PIIA SANDSTRÖM

PuuPeTe-hanke yhdisti kouluja ja yrityksiä

Suomen Metsäkeskus, Teknisten Aineiden Opettajat TAO ry ja Puuteollisuusyrittäjät ry:n PuuPeTe-hanke yhdisti puusepän ja Wooden Oy:n yrittäjän **Ola Kukkasniemen** sekä Helsingin normaaliyseo- ja teknisen opettajan **Hannu Hämmäläisen**. Miehet ovat hankkeeseen todella tyytyväisiä ja aikovat jatkaa yhteistyötä tulevaisuudessakin. Molemmat hyötyivät: Hämmäläisen luokassa ei enää kärsitä materiaalipulasta ja Wooden Oy saa hukkamateriaalia hyötykäyttöön.

Hankkeen toiminnan pilotoivat seitsemän koulua sekä kouluille löytyneet kummiyritykset. Hanke – joka alkoi 1.4.2021 ja päättyi 8.3.2023 – käynnistettiin, koska peruskoulujen tekninen opetus kärsii laadukkaan puumateriaalin puutteesta. Vähäisten määrärahojen vuoksi luokkiin on hankittu lähinnä havusahatavaraa, jolloin myös oppilastyöt ovat painottuneet kyseisiin materiaaleihin, eikä oppilaiden tietämys eri puulaajeista ole karttunut.

Hankkeelle ei ole vielä tiedossa jatkorahoitusta, mutta hankkeen toteuttajat toivovat muita kouluja ja yrityksiä aloittamaan oma-aloitteisesti kummitoiminnan. Kokemukset ovat olleet pelkätään positiivisia.

-PS